خبر

وزیر بهداشت هشدار داد

احتمال ورود «ابولا» به کشور

● **ایرنا:** وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با بیان اینکه احتمال ورود ابولا به کشور وجود دارد، از تجهیز یک آزمایشگاه ویـژه برای مقابله احتمالـی با بیماری ابـولا (نوعی بیماری ویروسی) خبر داد. دکتر «سیدحسن قاضی‌زاده‌هاشمی» گفت: می‌توانیم از این آزمایشگاه در شرایط اضطراری استفاده کنیم و هرچند اتاق ایزوله برای این بیماری در کشـور وجود ندارد اما تعداد محدودی بخش مراقبت‌های ویژه آی‌سـی‌یو وجود دارد. وزیر بهداشت افزود: ابولا بسیاری از دولت‌ها را با چالش مواجه کرده و هیچ‌گاه برای یک بیماری به این شکل، شرایط اضطراری اعلام نشده بود و آمادگی نسبی در ایران برای مقابله با این بیماری وجود دارد. وی خاطرنشـان کرد: اقدامات لازم برای مقابله با ابولا در کشـور از شـش‌ماه گذشـته آغاز شده و دولت عربسـتان نیز از ورود حجـاج از مناطق آلوده به این کشور جلوگیری کرده است اما احتمال ورود آن به ایران وجود دارد. وزیر بهداشـت با بیان اینکه تاکنون مـوردی از ابولا در کشور مشاهده نشده اسـت، یادآور شد: نبود بیماری وبا طی سال‌جاری نشـان می‌دهد که سیستم بهداشتی کشور برای مقابله با بیماری‌های واگیر از آمادگی لازم برخوردار است.

رشد ۱۰۰درصدی اعتیاد زیر ۱۸ساله‌ها

● **ایسـنا:** مدیـرکل تحقیقات و آموزش سـتاد مبارزه با موادمخدر در مورد شیوع‌شناسـی‌ای که در سال ۸۱ و ۹۰ صورت گرفته اظهار کرد: طبق نتایج این شیوع‌شناسی رشد صددرصدی شیوع اعتیاد بین کودکان زیر ۱۸ سال را داشتیم و در جمعیت عمومی ما نیز سـه‌درصد از معتادان بین ۱۵ تا ۱۹سال هستند. وی افزود: در حال حاضر شیوع‌شناسی جدیدی را برای سـال ۹۳ که از هفته قبل شروع شده در پی داریـم که نتایج آن در آینده اعلام می‌شـود. صرامی ضمن بیان پیشنهاداتی در زمینه اعتیاد برای تدوین برنامه ششم توسعه، دلایل افزایش نرخ شیوع مصرف موادمخدر را تشریح کرد. نرخ شـیوع مصرف موادمخدر در جمعیت عمومی کشـور ۲/۶۵درصد، در دانش‌آموزان یک‌درصد، در دانشجویان ۲/۶درصد و در جمعیت کارگری در محیط‌های مختلف هفت تا ۲۵درصد بوده است.

اجباری شدن بیمه همگانی سلامت

● **فارس:** مدیرعامل سازمان بیمه سلامت ایران با تاکید بر اینکه هم‌اکنون هفت‌میلیون‌و۵۰۰هزارنفر در سـامانه الکترونیکی بیمه همگانی سلامت ثبت‌نام کرده‌اند، گفت: اجباری‌شـدن داشتن دفترچه بیمه سلامت در دستورکار قرار گرفته است.

گزارش فیس‌بوکی ابتکار درباره بنزین‌های سرطان‌زا

● رییس سازمان حفاظت محیط‌زیست با ارایه گزارشی از حضورش در کمیسـیون اصل ۹۰ مجلس‌شورای‌اسلامی در صفحه فیس‌بوک خود نوشـت: آلودگی هوا سلامت بیش از ۳۰میلیون شهروند ایرانی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد و در این جلسه تاکید کردم آنچه برای سازمان حفاظت محیط‌زیست اهمیت دارد این اسـت که بنزین عرضه‌شده در جایگاه‌های مصرف سوخت باید استاندارد یورو ۴ را داشته باشد و اینکه این بنزین، تولید داخل باشد یا وارداتی، برای سازمان محیط‌زیست اهمیتی ندارد. این گزارش با بیان وضعیت آلودگی هوا و اینکه بنزین آلوده چه تاثیری بر سلامت انسان دارد، شروع شد. یکی از مشـکلات بنزین توزیعی در سال‌های قبل کیفیت پایین و میـزان بالای بنزن بود کـه اندازه‌گیری‌های مربوط به این سـال‌ها نشان می‌دهد بالاترین میزان بنزن در سال ۹۰ بوده است. براساس اعلام سازمان بهداشت جهانی از هر هفت مرگ یک مورد مربوط به آلودگی هواست و آلاینده‌های موجود در بنزین‌های پتروشـیمی مانند بنزن عامل اصلی بروز سرطان اعلام شده اسـت. به همین‌خاطر دولت یازدهم موضوع را با جدیت دنبال می‌کند.در این جلسـه سازمان استاندارد اعلام کرد اختیارات این سـازمان از سـال‌های ۹۰ و ۹۱ در مورد بنزین سلب شده بود، وزارت بهداشت نیز بنزن را به‌طور قطع سرطان‌زا اعلام کرد و شرکت کنترل کیفیت هوا نیز گزارش جامعی در مورد وضعیت هوا ارایه داد.

وزارت علوم اطلاعیه داد

جزییات بورسیه‌های غیرقانونی

شـرق: دولـت همزمان با بی‌سـابقه‌ترین فشـارهای سیاسـی علیـه وزارت علوم، وعده خود برای بررسـی و معرفی متخلفان بورسـیه‌های غیرقانونی را محقق کرد. روابط‌عمومی وزارت علوم روز گذشـته نتایج بررسـی سـه‌ماهه این وزارتخانه در رابطه با بورسـیه‌های غیرقانونی پس از استیضاح رضا فرجی‌دانا را اعلام کرد. وزارت علوم در این اطلاعیه از لغو بورس ۸۴۰نفر، بی‌توجهی وزیر اسـبق علوم (کامران دانشـجو) به اعتراض‌هـا درباره روند انتخاب بورسـیه‌ها، احتمال لغو بورس هزارو۲۴۱نفر و پیگیری قضایی مسـوولان متخلف خبر داده است. این اتفاق در شرایطی است که دولت در این مسیر که با دست‌اندازهای سیاسی بسیاری همراه بود، وزیر علوم را که به گفته رییس‌جمهور، وزیری دانشمند بود نیز قربانی سیاسـی‌کاری طیف خاصی از نمایندگان مجلس دید، اما به وعده خود با دانشگاهیان پابرجا ماند. اولین‌بار چهارم خردادماه امسـال بود که رییس سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، در برنامه‌ای خبری از بورسیه‌های غیرقانونی اعمال‌شده در دولت‌های نهم و دهم، رونمایی کرد. پس از آن دیگر مسـوولان دولت از خود حسن روحانی، رییس‌جمهور تا وزیر استیضاح‌شده و سرپرست‌های انتخاب شده برای وزارتخانه علوم بارها بر پیگیری جدی موضوع این بورسـیه‌ها تاکید کردنـد. آخرین‌بار روحانی پیش از سفر استانی خود به زنجان در سخنانی تاکید کرد: «مبادا که منکر را تنها به یک مسـاله خلاصه کنیم و دروغ و تهمت و رشـوه‌خواری و بورسیه‌های تقلبی را منکر نپنداریم.» او پیش از این سـفر هم در یک سـخنرانی باز هم گریزی به این موضوع و استیضاح وزیر علوم زد و گفت: «بعضی‌ها گفتند این وزیر دست به بورسیه‌ها نزند اما کار ناقص وزیر دانشمند قبلی دکتر فرجی‌دانا توسط سرپرست محترم دکتر نجفی به‌زودی تکمیل خواهد شد. اینها هزینه‌هایی اسـت که باید پرداخت شود و این دولت آماده اسـت برای مبارزه با فسـاد، آن هم بدترین فساد و حاضر است هزینه‌هـای لازم را پرداخت کند؛ چرا که نخبه‌پروری با فسـاد سازگار نیسـت.» حالا و در اولین روز «هفته وزارت علوم»، دولت به وعده رییس‌جمهور عمل کرد و گزارش شـفاف بورسیه‌های غیرقانونی را به اطلاع مردم رساند. با این حال مجموع بررسی‌های وزارت علوم طی سه‌ماه اخیر نشان می‌دهد، بی‌توجهی مسوولان سابق وزارت علوم در وضع قوانینی مغایر با قوانین مجلس شورای اسلامی و شورایعالی انقلاب فرهنگی طی هشت‌سال اخیر باعث شده است که ۸۴۰نفر در بخشنامه‌های خاص وضع‌شده تبدیل بورسیه‌های داخل به خارج، مرتکب تخلف شوند و از طرف دیگر هزارو۲۴۱نفر دیگر که از این بورسـیه‌های مسـاله‌دار اسـتفاده کرده‌اند، با اعلام عدم‌نیاز دانشگاه‌ها مواجه شده‌اند و اگر این روند تا ۱۵بهمن سال‌جاری ادامه یابد وضعیت ادامه تحصیل آنها با تبدیل به هزینه شـخصی صورت می‌گیرد. از سوی دیگر در بخشنامه مساله‌ساز مربیان دانشگاه ۴۴۸نفر از مربیان شاغل به‌تحصیل در سـال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱ بدون تصویب هیات‌امنای دانشگاه‌ها پذیرفته شـده‌اند و از آنجـا که به‌لحاظ قانونی امکان اسـتفاده از بورس بـرای ادامه تحصیل را نداشـته‌اند، بنابراین اسامی این افراد به دانشـگاه‌ها اعلام شده تا در اولین جلسه هیات‌امنا، برای آنان تصمیم‌گیری شـود و سپس براساس رای هیات‌های امنای دانشگاه‌های مربوط اقدام می‌شود. در آخر ۲۳نفر در بخشنامه‌های ایثارگران، فاقد شرایط بخشنامه بوده‌اند و از این پس تحصیل آنها با هزینه شخصی صورت می‌گیرد. در بخشی از این گزارش خبر داده شده که «مسوولی در وزارت علوم... خارج از اختیارات مرسوم و قانونی، اقدام به معرفی بیش از ۷۵۰نفر براساس روابط فردی یا سلیقه‌ای» کرده است. آنچه در ادامه می‌خوانید جزییات گزارش وزارت علوم در این رابطه است. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر اساس وظایف قانونی و برنامه‌های اعلام‌شده در دولت تدبیر و امید در یکسـال گذشته کوشیده است در جهت صیانت از «کیفیت و اعتبار علمی دانشـگاه‌ها»، «رعایت دیسیپلین علمی و قانون» و «مبارزه با فسـاد اداری و علمی»، گام‌های عملی بردارد. بر همین اساس و بنابر گزارش‌ها و پیگیری‌های نهادهای نظارتی از جمله دیوان محاسبات کشور و سازمان بازرسی کل کشور، این وزارت، چگونگی اعطای بورسیه‌های تحصیلی بدون آزمون را مورد بررسی قرار داد. اکنون پس از طی مراحل مختلف بررسـی پرونده‌ها در اداره کل بورس و اعزام دانشـجویان به خارج و برگزاری جلسات متعدد برای پاسخگویی به سـوالات مطرح‌شده از سوی اعضای محترم کمیسـیون آموزش و تحقیقات مجلس‌شورای‌اسلامی و نهایتا تشکیل کمیته ویژه از سوی سرپرست این وزارت، گزارش نهایی موضوع و تصمیمات اخذشده در جهت حل‌وفصل واقع‌بینانه و منصفانه مساله را به اطلاع مردم عزیز و افراد ذی‌نفع می‌رساند. در این تصمیم به پذیرفته‌شدگان بدون آزمون به‌صورت یک‌کل یکپارچه نگاه نشده و سعی بر آن بوده است با تفکیک بخش‌های مختلف حداکثر اغماض نسبت به مجموع آنان در نظر گرفته شود.

بخـش اول- دسـتورالعمل‌های صـادره بـرای پذیرش بورسیه‌های بدون آزمون

بـرای اعطای بورس یا ادامه تحصیل چهارروش به‌کار گرفته شـده بود: اعزام به خارج از کشور، تبدیل بورس خارج به داخل، ادامه‌تحصیل مربیان دانشگاه‌ها، ادامه تحصیل ایثارگران شاغل در وزارت و دانشگاه‌ها.

۱- اعزام به خارج از کشور: پذیرش دانشجوی بورسیه برای اعزام به خارج از کشـور در دولت‌های نهم و دهم، برخلاف قانون اعزام دانشجو مصوب سال ۱۳۶۴ مجلس‌شورای‌اسلامی، از طریق آزمون سراسری انجام نگرفته و به‌جای آن از مسیر «فراخوان» بر اساس دسـتورالعمل‌های خاص صورت پذیرفته اسـت. دستورالعمل سال۱۳۸۵ ناظر به جذب رتبه‌های ممتاز دانشگاهی و برگزیدگان المپیادی بوده و به تصویب وزیر وقت می‌رسد؛ اما در سال‌های بعد با افزودن یک بند، شـامل افراد «دارای خدمات و سوابق برجسته در زمینه‌های فرهنگی» نیز شـده است. در این دستورالعمل‌ها شرایط داشـتن حداقل معدل در دوره کارشناسی ۱۴ و در دوره کارشناسی‌ارشـد ۱۶ در کنار شرط سنی برای متقاضیان درنظر گرفته شـده بود. این تغییرات توسط «شـورای مرکزی بورس» که طبق آیین‌نامه اجرایی قانون اعزام تنها نقش پیشنهاددهنده ضوابـط و نـه تصویب آیین‌نامه را دارد، اعمال شـده اسـت. بر اساس این دستورالعمل‌ها شـرکت‌کنندگان در فراخوان باید از سـوی یکی از دانشـگاه‌ها، وزارت علوم یا سایر دستگاه‌ها (عملا روسـای دانشـگاه‌ها، معاون فرهنگی، اجتماعـی وزارت علوم، مدیرکل بورس و اعزام و یک تشـکل دانشـجویی) برای ورود به چرخه بورس معرفی شوند و افراد فاقد این معرفی‌نامه‌ها حتی در صورت دارابودن صلاحیت علمی و اخلاقی فوق‌العاده، از دریافت بورس محروم بوده‌اند. علاوه‌بر این، در بعضی سال‌ها، برای پذیرش متقاضیان با معدل‌های کمتر، فرمول‌های داخلی بدون اعلام در فراخوان‌ها اعمال شده است.

موارد خلاف و توجیه‌ناپذیر در این مسیر عبارتند از:

- عدم‌رعایت قانون اعزام دانشجو و آیین‌نامه اجرایی آن
- تصویب ضوابط فراتر از اختیارات شورای مرکزی بورس
- پیش‌بینی معیارهای پایین علمی برای پذیرش داوطلبان (درحالی‌کـه متوسـط معدل‌هـای دوره‌هـای کارشناسـی و کارشناسی‌ارشـد پذیرفته‌شـدگان دکتـرا از طریـق آزمون در سـال‌های ۱۳۹۲و۱۳۹۳ به ترتیب قریب بـه ۱۶ و بیش از ۱۷ بوده اسـت. پذیرش برخی افراد با معدل‌های به مراتب پایین‌تر و اعطای امتیاز اسـتخدام به‌عنوان هیات‌علمی به آنها، مسـلما تاثیـرات ناگواری بر آموزش‌عالی و جریـان تولید علم در آینده خواهد داشت).
- عدم‌کنترل شـرایط حداقلی (معدل و سـن) تعیین‌شده برای تعدادی از پذیرفته‌شدگان.
- غیرقابل‌توجیه‌بودن انجام هزینه‌های گزاف اعزام به خارج برای آنان.
- اعزام برخی افراد برای تحصیل در رشته‌های غیرمورد نیاز کشور (از قبیل دادن بورسـیه برای تحصیل در کشور استرالیا در رشته مطالعات‌اندونزی!)

۲- تبدیـل بـورس خـارج بـه داخـل: عـلاوه بر منشـأ صدور دسـتورالعمل‌ها و نحوه تغییر «آزمون سراسری» به «فراخوان» و اعمال سلیقه‌ها در جریان انتخاب افراد، روند «تبدیل بورس خارج به داخل» نیز حایزاهمیت است. این برنامه ابتدا با توجیه جلوگیری از صرف منابع ارزی کشور در موارد خاص و پس از مدتی به‌عنوان یک رویه عمومی در وزارت مورد عمل قرار گرفته است. به‌گونه‌ای که از سـال۱۳۸۶ به بعد و عمدتا در فاصله سـال‌های۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲، عملا تعـداد قابل‌توجهی برای اعزام به خارج کشـور از طریق فراخوان پذیرش شـده و بلافاصلـه بدون هرگونه اقدامی در جهت دریافت پذیرش علمی از دانشـگاه‌های معتبر خارجی، بـورس آنها به بـورس تحصیلی داخل بدون شـرکت در آزمون دکترا تبدیل می‌شده اسـت. به این ترتیب عده‌ای از متقاضیان در این مدت با معرفی به دانشگاه‌های داخل و با پرداخت شهریه از سـوی وزارت، در دوره‌های دکترا مشغول به تحصیل شده‌اند. مصاحبه‌های انجام‌شده برای پذیرش متقاضیان، در قالب فرم‌هایی صورت گرفتـه که با نحوه توزیع امتیـازات علمی و عمومی در آنها، امکان قبولی با حداقل امتیاز علمی نیز وجود داشـته است و فراتر از آن، مصاحبه در مواردی توسط اشخاصی غیرمتخصص در رشـته داوطلب انجام گرفته اسـت. در ایـن روش نیز موارد خلاف و غیرقابل‌قبول عبارتند از: -نادیده‌گرفتن شرایط حداقلی پیش‌بینی‌شـده در دستورالعمل‌ها شـامل معدل‌های دوره‌های کارشناسی و کارشناسی‌ارشد و شرط سنی در موارد متعدد.

- عدم‌رعایت ظرفیت پذیرش توسـط دانشـگاه‌ها در موارد متعدد (ظرفیت جذب دانشگاه‌ها از این طریق حداکثر ۱۵درصد ظرفیت رسمی تعیین‌شده بود) و عدم‌کنترل آن توسط وزارت.
- عدم‌اخذ نظر مثبت گزینش یا هیات جذب برای اعلام قبولی به‌طوری که حدود نیمی از بورسیه‌ها باوجود سپری‌شدن بخش قابل‌توجهی از تحصیلشان هنوز فاقد نظر هیات جذب هستند.
- عدم‌کنترل اصل مدارک تحصیلی شامل معدل مقاطع قبل و اکتفا به خوداظهاری به‌گونه‌ای که مواردی مشاهده شده است که پس از وصول گواهی فارغ‌التحصیلی از دانشـگاه، بین معدل اظهارشده (که مبنای مصوبه شورای بورس بوده) و معدل واقعی اختلاف فاحش وجود دارد که نتیجه بررسی و تصمیم‌گیری در این خصوص نیز در انتهای این اطلاعیه آمده است. به‌عنوان مثال معدل کارشناسـی ۱۰/۸ در فرم‌ها ۱۴/۵ اعلام شـده یا به‌جای ۱۲/۵۷، ۱۴/۵۷ ذکر شـده اسـت. به‌طورکلی اشکال این روش زمانی بیشـتر مشخص می‌شـود که بدانیم درحالی‌که برای هر صندلی دکترای داخل ۲۰نفر رقابـت می‌کنند، عده‌ای خارج از مسـیر آزمون و رقابت عادلانه، امکان ورود به دانشگاه‌های داخل را در مقطـع دکترا آن هم با هزینه دولت یافته‌اند. ادعا در انجام صرفه‌جویـی ارزی از طریق تبدیل بورس خارج به داخل، زمانی قابل‌توجیه است که متقاضیان واقعا در چارچوب بودجه مصوب برای اعزام به خارج پذیرفته شـوند و سـپس به‌جـای اعزام، به دانشـگاه‌های داخل معرفی شوند. علاوه بر آن، پذیرش دانشجو برای اعزام به خارج در رشته‌هایی همچون زبان و ادبیات فارسی، تاریخ انقلاب اسلامی ایران، فقه و حدیث، مدرسی انقلاب اسلامی، نهج‌البلاغه، معارف اسلامی و رشته‌های مشابه که در این سال‌ها صورت پذیرفته اصولا بلاموضوع بوده و به‌نظر می‌رسد کلا هدف دورزدن آزمون دکترا و معرفی عده‌ای به دانشگاه‌های داخل بوده اسـت. همچنین ترکیب گروه‌های تحصیلی پذیرفته‌شدگان که تقریبا۶۰درصد آن در گروه علوم‌انسانی قرار دارند نیز مغایر اهداف و نحوه اجرای قانون اعزام و آیین‌نامه‌های مصوب آن اسـت؛ زیرا پیش از این اعزام در این گروه همیشـه حداقلی بوده و ظرفیت مناسبی هم در داخل (۳۵درصد دوره‌های دکترا) برای متقاضیان این گروه وجود داشـته اسـت. به این ترتیب روشن می‌شود که اصولا در روند پذیرش این دوران قصد اعزام به خارج کمتر مطرح بوده و از ابتدا بنابر عبور از رقابت طبیعی برای ورود به دوره دکترا بوده اسـت. باید توجه داشـت این مسیر در انتخاب بورسیه در دوره گذشـته مورد انتقاد و اعتراض برخی دست‌اندرکاران وقت نیز بوده، ولی راه به جایی نبرده است. به‌عنوان مثال، رییس وقت سازمان امور دانشجویان که مسوول رسمی اعطای بورس‌هاست، در نامـه شـماره۴/۲۱۵۳۸۹ مـورخ ۹۰/۱۰/۲۰ خطاب به وزیر وقت می‌نویسد: «اخیرا از طرف کمیسیون آموزش‌عالی مجلس، دیوان محاسـبات و اعضای محترم شورا (شورای مرکزی بورس) بیان می‌شـود که طبق قانون اعزام مصوب۱۳۶۴ باید با آزمون، دانشجوی بورسیه به خارج اعزام شود و شیوه انتخاب بورسیه‌ها در حال حاضر منطبق با قانون نیست و اصطلاح بورس تبدیل به داخل حقیقتی ندارد.» و به این سبب پیشنهاد می‌کند: «اکنون که امتحان نیمه‌متمرکز دکتری در کشور جاری است و در متن قانون مصوب۱۳۶۴ هم آمده است که با آزمون، دانشجوی بورسیه به خارج اعزام شود بنابراین تمامی داوطلبان بورس خارج از کشور در امتحان نیمه‌متمرکز دکتری شرکت کنند.» اما موضوع از طرف وزیر وقت، مورد توجه قرار نگرفته و در جلسـه شـورای مرکزی بورس مورخ ۹۱/۵/۳ که در دفتر ایشـان برگزار شـده، اعلام می‌شود: «روش پذیرش از طریق تبدیل به داخل، نه‌تنها تبعیض‌آمیز نیسـت، بلکه عین عدالت اسـت. افرادی که وفاداری خود را در برهه‌های حسـاس و صحنه‌های مختلف انقلاب نشـان داده‌اند، باید در اولویت باشـند. تفاوت بر اسـاس عملکرد افراد است. اگر تفاوت قایل نشـویم، تبعیض و ظلم آشکار است.» مسلما اتخاذ ایـن نوع روش‌ها در قبـال نیروهای اصیل انقلابی که با کیفیت بـالای علمی در کشـور نشـان داده‌اند نیازی بـه اعمال چنین تفاوت‌ها و تبعیض‌هایی ندارند، جفا به آنان و همه استعدادهای کشور است. برای مثال نتیجه این روش آن شده که برای فرد یا افرادی خاص در مسوولیت‌های اداری موقعیتی را به‌وجود آورده است که مسوولی در وزارت علوم بتواند خارج از اختیارات مرسوم و قانونی اقدام به معرفی بیش از ۷۵۰نفر براسـاس روابط فردی یا سـلیقه‌ای کند. در جایی دیگر، برهم‌خوردن این فرآیندهای تجربه‌شده موجب شده اسـت مدیری از مجموعه آموزش‌عالی عملا مشکلات خانوادگی خود را از طریق اعطای بورس به بدترین شیوه حل‌وفصل کرده و دامنه این بی‌نظمی اداری به بورسیه‌شدن چندنفر در یک خانواده تسری یابد.

۳- ادامـه تحصیل مربیان دانشـگاه‌ها: ادامـه تحصیل مربیان دانشـگاه‌ها تا قبل از سـال۱۳۸۹ بر اسـاس آیین‌نامه مصوب با احراز شرایط علمی یعنی برخورداری از ۶۰درصد امتیازات ارتقای اعضای هیات‌علمی، داشتن وضعیت استخدامی رسمی آزمایشی یا قطعی با حداقل سه‌سـال سابقه کار و شرط سنی امکان‌پذیر بوده است. ولی دستورالعمل ادامه تحصیل مربیان دانشگاه‌ها در سال۸۹ با حذف شرایط علمی فقط داشتن شرط سنی و یک‌سال سابقه کار، حتی مربیان پیمانی و طرح سربازی را هم دربر گرفته است. نتیجه آنکه مربی تنها با کمتر از شش‌ماه حضور به‌صورت پیمانی در دانشـگاه برای استفاده از بورس معرفی شده و ظرف چندماه در دوره دکترا دانشگاه‌های بزرگ مشغول به تحصیل شده است. در سال‌های۸۹ تا ۹۲ نزدیک به نیمی از مربیان معرفی‌شده و شـاغل به تحصیل از این طریق، دارای حکم استخدام پیمانی بوده‌اند که عملا صدور حکم ماموریت تحصیلی آنان طبق قانون فقط با تایید هیات‌امنای دانشگاه محل خدمت امکان‌پذیر است. متاسفانه این روند قانونی در اکثر موارد طی نشده است؛ بنابراین به‌دلیل فقدان تاییدیه هیات‌امنا در اشتغال به‌تحصیل، پرداخت شهریه و ادامه تحصیل کنونی آنها مغایرت قانونی دارد.

۴- ادامه تحصیل ایثارگران دانشگاه‌ها و وزارت: در فاصله زمانی سـال‌های۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ دسته‌ای از متقاضیان بدون آزمون از میان ایثارگران با داشتن حداقل معدل۱۳ در دوره کارشناسی و ۱۵ در دوره کارشناسـی ارشد و شرط سنی، برای ادامه تحصیل در دوره دکترا معرفی شده‌اند. اصل دستورالعمل و ادامه پرداخت شهریه در وضعیت موجود مورد سوال دیوان محاسبات کشور قرار گرفته است.

بخـش دوم - ورود نهادهـای نظارتـی به رونـد انتخاب بورسیه‌های بدون‌آزمون

پیش از استقرار دولت کنونی، دیوان محاسبات کشور با ورود به مساله بورسیه‌های بدون آزمون به بررسی جزییات آن در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پرداخته اسـت. اولین گزارش این نهاد در تاریـخ ۹۲/۹/۲۰ با اعلام بعضی اسـامی روند قانونی پذیرش بورسیه‌ها را مورد سوال قرار داده است. علاوه بر نهادهای نظارتی، وزارت نیـز خود به حسـب وظیفه از آغـاز دوره جدید دولت به بررسـی مساله پرداخته است. با ورود سازمان بازرسی کل کشور از اواخر سال۹۲ و بررسی صدهاپرونده، بخشی از مسوولیت‌های وزارت در یک‌ساله گذشته مصروف پاسخگویی مکرر به استعلام‌ها و سـوالات و پیگیری‌های این دونهاد شده اسـت. در این مدت تاکید دیوان محاسـبات مبنی بر غیرقانونی‌بودن ادامه پرداخت برای افرادی که خارج از ضوابط بورسـیه شده‌اند، وزارت را ملزم به یافتن موارد مشخص و مصادیق تخلف کرد. دیوان محاسبات طی نامه شماره ۴۱۲۰۰/۸۴ به تاریخ۹۳/۶/۱۵ در ۱۵بند با ذکر موارد قانونی، تصمیمات پیشین برای «کلیه پذیرفته‌شدگان» را مورد سوال قرار داده و در نامه‌ای دیگر به‌درستی، اشتغال همزمان با تحصیل را برای بورسـیه‌ها مغایر قانون اعلام کرده است. این نهاد در نامه دیگری ماهیت بخشـنامه ادامه تحصیل ایثارگران دانشـگاه‌ها و پرداخـت هزینه بابت آن را خلاف قانون دانسـته است. بر اساس اطلاعات واصله جمع‌بندی‌های دیوان محاسبات و سازمان بازرسی کل کشور در حال نهایی‌شدن است که می‌تواند مستند تصمیم‌گیری‌های بعدی در مراجع ذی‌صلاح قرار گیرد.

بخش سوم- سیاست‌ها و اقدامات وزارت

وزارت علـوم باید فارغ از هر ملاحظه‌ای به بررسـی مسـاله پذیرفته‌شدگان بورسیه‌های بدون آزمون می‌پرداخت. این بررسی از همان آغاز موارد ذیل را دربرمی‌گرفت:

الف- شرایط علمی لازم برای استفاده از بورس
ب- روند پذیرش متقاضیان بدون آزمون
ج- چگونگی تامین قانونی هزینه‌های تحصیل پذیرفته‌شدگان
د- معیارهـا و رویه‌هـای انتخاب نهایی افـراد برای تصدی مسوولیت خطیر عضویت در هیات‌علمی دانشگاه‌ها.

آنچـه در این بررسـی‌ها از همـان آغاز مدنظـر وزارت بود، جلوگیری از تضییع حقوق فردی پذیرفته‌شدگان و تبدیل مساله به مشکلی لاینحل در فضای اجرایی کشور بود.

بخـش چهـارم- نتایـج بررسـی وضعیـت بورسیه‌های بدون آزمون

چنان‌که پیش از این نیز اعلام شـده است، پذیرفته‌شدگان بـدون آزمـون طـی سـال‌های۱۳۸۸ تـا ۱۳۹۲ در مجمـوع سـه‌هزارو۷۷۲نفر بوده‌اند که به تفکیـک در چهارگروه زیر قابل دسته‌بندی‌هستند:

- پذیرفته‌شده‌ها تحت عنوان «تبدیل به داخل»، ۱۸۶۷نفر
- پذیرفته‌شده‌های مربیان دانشگاه‌ها، ۱۰۱۱نفر
- پذیرفته‌شده‌ها طبق بخشنامه ایثارگران وزارت و دانشگاه‌ها، ۱۶۵ نفر
- اعزام به خارج،۷۲۹ نفر

تصمیمات اتخاذشده برای هرگروه به تناسب وضعیت کنونی آنها به شرح ذیل است: **۱- تبدیل به داخل:** با اعمال شرط حداقل معدل برای دوره‌های کارشناسی و کارشناسی‌ارشد (به ترتیب۱۴ و ۱۶) و حداکثر شرط سنی مذکور در دستورالعمل‌های هرسال و با لحاظ فرمول‌های داخلی ارفاقی (مورد عمل در بعضی سال‌ها بر پایه مصوبات وقت) و نیز ارفاق دوسال برای انجام خدمت نظام وظیفه، برای ۸۴۰نفر از این گروه به شرح زیر تصمیم‌گیری شد:

۱-۱ تعـداد ۵۰۸نفر از این گروه فاقد یک یا چندشـرط از معدل کارشناسـی، کارشناسی‌ارشد یا سن بوده‌اند، بنابراین رای صادره در مورد آنها: لغو بورس، ادامه تحصیل با هزینه شخصی و بازگرداندن هزینه‌های پرداختی وزارت است. ۱-۲- تعداد ۳۶نفر دیگر از این گروه به علت ارایه اطلاعات نادرست موثر در پذیرش (از قبیل اعلام معدل بیش از معدل واقعی) مشـمول لغو بورس، قطع تحصیل و بازگرداندن هزینه‌های پرداختی وزارت می‌گردند. ۱-۳- ۵۰۰نفر از این گروه تاکنون شاغل همراه با تحصیل شناخته شده‌اند که ۲۳۰نفر از آنها مشمول یکی از بندهای ۱-۱ و ۱-۲ نیز می‌باشـند و ۲۷۰نفر علاوه بر مشمولان بندهای ۱-۱ و ۱-۲ این مشـکل را داشـته‌اند. رای صادره در مورد کل این گروه لغو بورس، ادامه تحصیل با هزینه شخصی و بازگرداندن هزینه‌های پرداختی وزارت می‌باشد. ۱-۴- پرونده ۲۶نفر نیز به‌علل مختلف ازجمله عدم‌شروع تحصیل، انصراف و... مختومه شد. بنابراین جمعا ۸۴۰مـورد از بورس افراد این گروه لغو می‌شـود. تبصره: در این میان هزارو۲۴۱نفر نیز تاکنون نتوانسته‌اند اعلام نیاز از دانشگاه‌ها اخـذ کنند که در صورت عدم‌توفیق تا ۱۵بهمن‌ماه۹۳، وضعیت ادامه‌تحصیل آنان تبدیل به هزینه شـخصی خواهد شـد. البته تعدادی از این افراد با کسانی که وضعیتشان در بندهای ۱-۱ تا ۱-۴ بیان شد، همپوشانی دارد.

۲- مربیان دانشـگاه‌ها: ۴۴۸نفر از مربیان شاغل به تحصیل، در وضعیت استخدامی «پیمانی» هسـتند که بدون تصویب هیات امنای دانشگاه‌ها پذیرفته شده‌اند، از آنجا که به‌لحاظ قانونی امکان استفاده از بورس برای ادامه‌تحصیل را نداشته‌اند، بنابراین اسامی این افراد به دانشـگاه‌ها اعلام شـده تا در اولین جلسه هیات‌امنا برای آنان تصمیم‌گیری شود و سپس براساس رای هیات‌های‌امنا دانشگاه‌های مربوط اقدام خواهد شد.

۳- بخشـنامه ایثارگران: ۲۳نفر فاقد شرایط بخشنامه ذی‌ربط می‌باشـند، بنابراین مشـمول ادامه‌تحصیل با هزینه شـخصی می‌شوند. مشکل قانونی برای پرداخت هزینه‌های تحصیلی همه آنان از سوی دیوان محاسبات کشور مطرح می‌باشد ولی وزارت در حال پیگیری مساله است.

۴- اعزام به خارج: گرچه تعدادی از بورسیه‌های اعزامی به خارج فاقد شرط معدل یا سن می‌باشند اما با توجه به اینکه دوره بورس بیش از نیمی از آنها به اتمام رسیده و در مورد مابقی هم، قطع ارز و بورس ایشان می‌تواند تبعات اجتماعی و سیاسی نامطلوبی به دنبال داشته باشد، مصوب شد که ضمن کنترل کیفیت تحصیل و سـازوکارهای قبل از اشـتغال آنها در دانشگاه‌ها، بورس آنها ادامه یابد. بدیهی است در موارد معدودی که مشخص شود فرد بورسیه با دادن اطلاعات نادرست موجب گمراهی تصمیم‌گیران شده و یا مقیم یک کشور خارجی است برخورد قانونی لازم برای قطع بورس و انجام اقدامات بعدی صورت خواهد گرفت.

یادداشت

انکار عجیب علیه پروفسور سمیعی

دکتر بابک قرایی‌مقدم

● پروفسـور مجید سـمیعی، جراح مغزواعصاب معروف ایرانی، حدود دوهفته پیش توسط آکادمی جهانی جراحان مغزواعصاب به‌عنوان برترین جراح مغزواعصاب و برنده جایزه عصب طلایی این آکادمی شناخته شد. پیش از این پروفسور قاضی یاشارگیل جراح مغزواعصاب معروف ترک، پروفسور آلبرت روتن و پروفسـورجان جین، دوجـراح مغزواعصاب مشهور آمریکایی موفق به کسب این جایزه شده بودند. این مدال هر دو، سه‌سـال یک‌بار به جراح مغزواعصاب برگزیده این آکادمی اعطا می‌شود. این اولین‌بار نیست که پروفسور سـمیعی به افتخاراتی بزرگ نایل می‌شود. ایشان در سال گذشته نیز جایزه «حلقه لایپ‌نیتس» را از کلوپ خبرنگاران هانوفر به‌دلیل آغاز پروژه آموزش صدجراح جوان آفریقایی کسب کردند و در سـال۲۰۰۷ «جایزه دوستی» جمهوری دموکراتیک چین را از نخست‌وزیر این کشور دریافت کردند. تعداد جوایزی که از سـوی کشورهای مختلف و با عناوین متفاوت به ایشـان داده شده اسـت، در این یادداشت کوتاه قابل توضیح نیسـت. پروفسورسمیعی در سال۲۰۰۱ برای مدتی به‌عنوان رییـس افتخاری جامعـه جهانی جراحان مغزواعصاب برگزیده شدند و از همان سال تاکنون ریاست مرکز بین‌المللی علوم اعصاب هانوفر آلمان را برعهده دارند. ایشان در مرکز علوم اعصاب به‌طور متوسط سه تا چهارعمل جراحی مغز در روز انجام می‌دهند و سالانه تعداد کثیری از پزشـکان معتبر جهان و همچنین پزشکان جوان و جویای علم از اقصی نقاط جهان بـرای ملاقات از این مرکز، انجام همکاری و نیز بازدید از اعمال جراحی ایشـان به آنجا سفر می‌کنند. وی با کمال سخاوت و بزرگواری به تمامی پزشکان و جراحانی که به آنجا مراجعه می‌کنند، اجازه بازدید از مرکز و اعمال جراحی‌شان را می‌دهد. دقت و پشتکار، ظرافت در عمل جراحی و نیز بررسی دقیق هر بیمار قبل از انجام عمل، توسط پروفسور سـمیعی مثال‌زدنی است. ایشان علاوه بر آنکه جراح مغزواعصابی بزرگ و پزشکی بسیار ماهر هستند، مدیری بسـیار توانا همراه با قابلیت‌های ویژه نیز هسـتند. برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت زمان ایشـان طوری است که با توجه به انجام اعمال ج